

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 lipca 2017 r.

Pozycja 135

POSTANOWIENIE

z dnia 22 maja 2017 r.

Sygn. akt Ts 21/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Henryk Cioch,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.K. w sprawie zgodności:

art. 48 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału 30 stycznia 2017 r. (data nadania) W.K. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 48 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.; dalej: k.p.k.) – w zakresie, w jakim daje wyłączne uprawnienie dla jednej ze stron procesu do orzekania o wyłączeniu prokuratora na etapie postępowania sądowego dla prokuratora nadzorującego postępowanie lub bezpośrednio przełożonego, gdy to sam prokurator, który sporządził i podpisał akt oskarżenia, jest stroną w rozumieniu k.p.k., chociażby sam nie wniósł tego aktu oskarżenia i nie popierał go przed sądem – jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w Trybunale w związku z następującą sprawą. Postanowieniem ze stycznia 2017 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w G. nie uwzględnił wniosku obrońcy skarżącego o wyłączenie pięciu oskarżycieli publicznych tej jednostki, którzy uczestniczyli przed Sądem Rejonowym w G. w rozprawach, w których skarżący był oskarżonym.

Zdaniem skarżącego art. 48 § 1 k.p.k. narusza jego prawo do sądowej kontroli orzeczenia w przedmiocie wyłączenia prokuratora, które jest bezpośrednią konsekwencją konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1).

Wraz ze skargą konstytucyjną pełnomocnik skarżącego złożył wniosek o wydanie postanowienia tymczasowego o wstrzymaniu wykonania prawomocnego postanowienia prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. ze stycznia 2017 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

Jak wynika z treści wniesionej do Trybunału skargi konstytucyjnej skarżący upatruje naruszenie prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) w tym, że art. 48 § 1 k.p.k. zamyka stronę, która wystąpiła z wnioskiem o wyłączenie prokuratora, drogę uruchomienia procedury gwarantującej merytoryczną kontrolę postanowienia o odmowie uwzględnienia takiego wniosku. Jego zdaniem, w analizowanym przypadku powinna przysługiwać możliwość wniesienia zażalenia do sądu, który jako organ zewnętrzny dokonałby merytorycznej kontroli zasadności orzeczenia wydanego przez prokuratora. Jako ostateczne orzeczenie wydane w sprawie skarżący wskazuje postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. ze stycznia 2017 r. o nieuwzględnieniu wniosku o wyłączenie pięciu prokuratorów.

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że jeżeli skarżący zamierza kwestionować w drodze skargi konstytucyjnej akt normatywny z tego względu, że nie przyznaje on skarżącemu drogi sądowej w określonej sprawie, musi uzyskać ostateczne orzeczenie o odrzuceniu środka prawnego, mającego inicjować postępowanie przed sądem (por. L. Bosek, M. Wild, *Kontrola konstytucyjności prawa. Komentarz praktyczny dla sędziów i pełnomocników procesowych*. Wzory pism procesowych, Warszawa 2014, s. 137; M. Wiącek, *Formalne przesłanki skargi konstytucyjnej (w świetle orzecznictwa TK)*, „Państwo i Prawo” z. 9/2011, s. 23-25). Trybunał wskazywał już, że „w przypadku gdy przedmiotem skargi konstytucyjnej jest przepis przewidujący, że w danym przypadku środek odwoławczy nie przysługuje, należy mimo to wnieść środek zaskarżenia, aby uzyskać rozstrzygnięcie wydane w oparciu o normę prawną, która wyłącza możliwość zaskarżenia orzeczenia (postanowienie o odrzuceniu środka odwoławczego)” (postanowienie TK z 21 czerwca 2010 r., Ts 243/09, OTK ZU nr 6/B/2010, poz. 454; por. także postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35).

W analizowanej sprawie skarżący nie wystąpił z żadnym środkiem zaskarżenia do sądu, w którym domagałby się sądowej kontroli wydanego w jego sprawie orzeczenia. Co prawda art. 48 § 1 k.p.k. nie przewiduje możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie wyłączenia prokuratora działającego w sprawie w charakterze oskarżyciela publicznego, co jednak nie zwalnia strony od wniesienia środka odwoławczego w kontekście wystąpienia ze skargą konstytucyjną. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, skarżący, który kwestionuje brak możliwości zaskarżenia określonych decyzji lub orzeczeń, powinien wykazać, że droga sądowa w danym przypadku została wyłączona. W tym celu zobowiązany jest uzyskać orzeczenie, które będzie potwierdzało taki stan rzeczy, w przeciwnym wypadku nie będzie dysponować ostatecznym orzeczeniem potwierdzającym naruszenie konstytucyjnego prawa do sądowej kontroli decyzji wydanych w jego sprawie. Na gruncie stanu faktycznego przedstawionego w rozpatrywanej sprawie skarżący, kwestionując brak możliwości złożenia zażalenia na postanowienie prokuratora o nieuwzględnieniu wniosku o wyłączenie oskarżyciela publicznego, nie zainicjował postępowania przed sądem. W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że skarżący nie dysponuje ostatecznym orzeczeniem w sprawie, co stanowi samodzielną podstawę odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny ustalił, że skarżący jako wzorzec kontroli konstytucyjności art. 48 § 1 k.p.k., w zakresie, w jakim wyłącza sądową kontrolę orzeczenia wydane-go przez prokuratora rozpoznającego wniosek o wyłączenie oskarżyciela publicznego, wskazał jedynie art. 45 ust. 1 Konstytucji. Jednakże prawo do sądowej kontroli decyzji i orzeczeń wydanych w sprawie obywateli uregulowane zostało w art. 77 ust. 2 Konstytucji. Oznacza to, że w analizowanej sprawie skarżący jako wzorzec kontroli konstytucyjności zakwestionowanego przepisu powinien był wskazać art. 45 ust. 1 Konstytucji, jako statuujący prawo do sądu, w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji, który zabrania zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. Z samej treści art. 45 ust. 1 Konstytucji wynika bowiem jedynie prawo każdego do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Co oczywiste, z przytoczonego przepisu nie wynika prawo jednostki do sądowej kontroli każdego orzeczenia wydanego w jego sprawie. Jak bowiem wskazał wyżej Trybunał, prawo to ma swoje źródło w regulacji art. 77 ust. 2 Konstytucji. Nieprawidłowe wskazanie wzorca kontroli uniemożliwia dokonanie oceny jego konstytucyjności.

Wskazane okoliczności są – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Jednocześnie z uwagi na odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej Trybunał Konstytucyjny wskazuje, że wniosek skarżącego o wstrzymanie wykonania postanowienia prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. ze stycznia 2017 r. nie może zostać uwzględniony.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.